

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 lutego 2020 roku T. G. wystąpiła przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...) o zapłatę kwoty 1.000.000 zł podnosząc, że nieruchomość należąca do poprzedników prawnych powódki położona w Ł. przy ul. (...) została bezprawnie przejęta w 1949 roku na własność państwa w trybie dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej. Według twierdzeń pozwu ówcześni właściciele nieruchomości nie byli obywatelami Rzeszy Niemieckiej, ani obywatelami polskimi narodowości niemieckiej i nie było podstaw do nacjonalizacji ich nieruchomości (pozew, k. 2 – 18).

Pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o oddalenie powództwa kwestionując roszczenie co do zasady i co do wysokości. Podniósł, że w chwili wejścia w życie dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej właściciele nieruchomości byli obywatelami Rzeszy Niemieckiej, zatem nieruchomość podlegała z mocy prawa nacjonalizacji. Ponadto strona powodowa nie udowodniła swojego żądania co do wysokości. Strona pozwana podniosła też zarzut przedawnienia roszczenia (odpowiedź na pozew, k. 79 – 91).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małżonkowie L. K. (1) i L. K. (2) nabyli w 1922 roku własność nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) (zaświadczenie, k. 25).

L. K. (2) do chwili wybuchu II wojny światowej posiadała obywatelstwo polskie, a jej językiem ojczystym był język niemiecki. W marcu 1940 roku uzyskała obywatelstwo niemieckie. L. K. (1) do chwili wybuchu II wojny światowej posiadał obywatelstwo polskie, a jego językiem ojczystym był język niemiecki. Do 1931 roku był członkiem (...) Stowarzyszenia (...). Do wybuchu II wojny światowej dzieci L. i L. małżonków K. uczęszczały do niemieckiej szkoły podstawowej. W marcu 1940 roku L. K. (1) uzyskał obywatelstwo niemieckie. Małżonkowie K. zadeklarowali przynależność do narodowości niemieckiej i wpisani zostali na niemiecką listę narodową. Obywatelstwo Rzeszy Niemieckiej przyjęła również ich córka E. K. (dokumenty, k. 93 – 107).

Decyzją Zarządu Miejskiego w Ł. z dnia 13 maja 1949 roku stwierdzono, że nieruchomość ziemską położoną w Ł. przy ulicy (...) jest przeznaczona na cele reformy rolnej w myśl przepisów art. 2 ust. 1 lit. b dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej (decyzja, k. 26).

Powódka jest następcą prawnym L. i L. małżonków K. (postanowienia, k. 54 – 56; akty urodzenia i małżeństwa, k. 29, 30, 53).

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2017 roku Wojewoda (...) uznał się niewłaściwym do stwierdzenia, że nieruchomość ziemską położoną w Ł. przy ulicy (...) nie była przeznaczona na cele reformy rolnej wskazując, że w sprawach dotyczących przejęcia nieruchomości na podstawie art. 2 ust. 1 lit. b dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej właściwa jest wyłącznie droga sądowa, a nie administracyjna (decyzja, k. 61 – 63).

Stan faktyczny ustalony został na podstawie wyżej wskazanych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest niezasadne i dlatego zostało przez sąd oddalone w całości.

Powódka wywodzi swoje roszczenie o naprawienie szkody z tytułu czynu niedozwolonego, co nakazuje rozważenie spełnienia przesłanek przewidzianych przez przepisy art. 415 i następne k.c. Zgodnie z przepisem art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa

Uwzględniając treść tego przepisu wyprowadzić można cztery przesłanki odpowiedzialności strony pozwanej (jako osoby prawnej wykonującej władzę publiczną z mocy prawa): poszkodowany musi doznać szkody, szkoda ta wyrządzona ma być przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności w zakresie władzy publicznej, zachowanie szkodzące ma być bezprawne (choć nie koniecznie zawinione), a nadto istnieć musi normalny w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem funkcjonariusza a wyrządzoną szkodą. Wszystkie te przesłanki spełnione muszą być kumulatywnie, a niespełnienie którejkolwiek z nich skutkować musi uwolnieniem pozwanego od odpowiedzialności.

W rozważanej sprawie nie zostały spełnione co najmniej dwie z czterech wymienionych wyżej przesłanek. Po pierwsze, **nie ma podstaw do przypisywania bezprawności** działaniom lub zaniechaniom strony pozwanej przy wydawaniu działaniach związanych przejęciem nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) w ramach reformy rolnej. Otóż zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. b dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. 1945/3/13) na cele reformy rolnej przeznaczone będą nieruchomości ziemskie będące własnością obywateli Rzeszy Niemieckiej, nie-Polaków i obywateli polskich narodowości niemieckiej. Wszystkie te nieruchomości przechodziły bezzwłocznie – z mocy prawa, bez żadnego wynagrodzenia w całości, na własność Skarbu Państwa. Właściciele przedmiotowej nieruchomości – małżonkowie L. K. (1) i L. K. (2) byli narodowości niemieckiej (zadeklarowali przynależność do narodowości niemieckiej i wpisani zostali na niemiecką listę narodową), a od 1940 roku stali się obywatelami Rzeszy Niemieckiej. W tej sytuacji należąca do nich nieruchomość podlegała z mocy prawa przejściu na własność Skarbu Państwa, co poprawnie zostało stwierdzone decyzją Zarządu Miejskiego w Ł. z dnia 13 maja 1949 roku. Nie ma tu żadnych podstaw do doszukiwania się bezprawności po stronie Skarbu Państwa. Późniejsza rehabilitacja i losy córki właścicieli nieruchomości pozostają bez jakiegokolwiek związku z prawidłowością przejścia nieruchomości na własność Skarbu Państwa.

Po drugie, powódka **nie wykazała wysokości ewentualnej szkody**, której doznała w związku z działaniami strony pozwanej. Na stronie powodowej spoczywa procesowy ciężar udowodnienia zaistnienia i wysokości szkody (art. 6 k.c.). W rozpoznawanej sprawie powódka była zobowiązana do złożenia wszelkich wniosków dowodowych pod rygorem ich pominięcia w dalszym postępowaniu (k. 108, 112 – doręczenie 3 grudnia 2020 roku, termin 30 dni) i w określonym terminie nie powołała żadnych wniosków, które mogłyby prowadzić do ustalenia wysokości ewentualnej szkody. Wniosek o powołanie biegłego rzeczoznawcy złożony na rozprawie w dniu 22 lipca 2021 roku został złożony z ewidentnym przekroczeniem wyznaczonego terminu i jako oczywiście prowadzący do zwłoki w postępowaniu, został przez sąd pominięty.

Uzasadniony był też zarzut strony pozwanej przedawnienia dochodzonego roszczenia. Zgodnie z przepisem art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Zdarzenie wywołujące szkodę miało miejsce w 1949 roku. Nawet jeżeli przyjąć zawieszenie biegu terminu przedawnienia w okresie do 1990 roku, to i tak roszczenie wywiedzione przez powódkę przedawniło się najpóźniej w 2000 roku, a zatem roszczenie odszkodowawcze przedawnione jest od lat 20.

Mając na uwadze powyższe sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. i nie obciążył nimi powódki mając na uwadze jej sytuację materialną (utrzymuje się z emerytury).

Z/ Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powódki z pouczeniem o apelacji oraz pełnomocnikowi pozwanego przez PI.